

MOŽNOSTI FIGURÁLNÍHO ZOBRAZENÍ
V PODMÍNKÁCH GALERIJNÍ PEDAGOGIKY.
MOŽNOSTI A LIMITY PRINCIPU
TĚLOVOSTI VE VÝTVARNÉM, HUDEBNÍM
ČI DRAMATICKÉM PROJEVU.

Akční umění

- Akční umění vzniklo v pol. 40 let 20. stol., kdy se poprvé stala **malba fyzickou záležitostí**.
- Představitel tohoto stylu je Jackson Pollock . Jeho akční tvorba byla předzvěstí nového pojetí výtvarného umění využívající **tělesná gesta a pohyby**.
- S nástupem akčního umění se tělo stává přímo nositelem výrazu, výtvarným „materiálem“.
- Postupně akční umění začalo zasahovat do dalších oborů. Hlavním rysem akční tvorby se stalo **přesahování** (do baletu, hudby, divadla, výtvarna, patří sem však i přesah umění do běžného života).

- **AKČNÍ TVORBA** je úzce spjata s výchovou k tvořivosti. **Akce jsou multimedialní.** S akcí je spojena, je příbuzná **dramatická výchova**, která směřuje k prohlubování sociálních vztahů, k interakci s lidmi. Pracují v ní s pantomimou, světlem i stínem, s barvami, objekty někdy i reprodukcemi výtvarných děl. Činnosti dramatické výchovy aktéry vnitřně uvolňuje, pomáhá jim spontánně se vyjadřovat a jednat, pomáhá jim k sebereflexi.
- Paralelně s dramatickým projevem se v akčním umění projevuje i **balet**. Balet je **tělové umění** a jeho východisko je v magických pradávných rituálech stejně, jako je to u **body-artu**.

Body - art

- Jako umělecký styl začal být uznáván v 60. letech 20. stol
- Umělec používá své tělo jako materiál a východisko ke své výtvarné tvorbě.
- Body-artové akce často ztělesňují drama konfliktu v mysli umělce.
- Často je spojen s těžkou namáhavou činností , fyzickým omezením až s fyzickou bolestí, rituálním opakováním atd.
- Někdy používá šamanské kostýmy, masky, líčení těla i tváře atd. , kdy se lidé změní v neskutečné bytosti. Pro tento směr byl důležitý vznik moderního divadla (stylizované lidské jednání, proměny aktérů ...).

Happening

- V USA od 60. let. 20. stol, v ČR od 70. let.
- **Happening** je záměrně vytvořená událost se záměrem šokovat nebo provokovat diváky a vtahovat je do akce. Diváci se mění v aktéry. Vymezit přesně happening je skoro neuskutečnitelné. Často přechází do performance, body-artu i land-artu.

Performance

- 60. léta 20. stol.
- Diváci na rozdíl od happeningu zde nejsou nutně i aktéry.
- V performance je důležitý i zážitek samotného aktéra. Je sám před druhými - „mystérium živé akce“.
- Performance je pouze podnětem pro konečnou realizaci díla v mysli diváka.
- Důležitá je přítomnost BYTÍ na určitém místě a v určitý čas. Procesuálnost. Akce se vyvíjí.
- **Tělo a čas** (Čas je pro performance podstatný a určující jako prostor. Koncentrované piecy trvají vteřiny, durational performance trvají dny, týdny i roky,.. Důležité je předem stanovit délku a dodržet ji)

Galerijní pedagogika a tělovost

- **Galerijní animace** má touhu aktivizovat všechny smysly při vnímání umění, aktivizovat tvořivost diváků, zaktivizovat citový prožitek, zesílit smyslové či synkretické vnímání.
- **Tělovost** (ve výtvarném umění, hudbě i dramatickém projevu) **v animaci** dodává divákovi vlastní tělesný prožitek – zintenzivnění zážitku z umění a hlubší proniknutí do jeho problematiky.
- **Hra a hravost v animaci** - je důležitá pro uvolnění se z klasického pojetí umění. Hlavními prvky je spontaneita a improvizace, dále volnost, nevázanost, souběh záměrného a náhodného. Každá aktivita má však své určité mantinely, cíl, který se musí udržet. **Umění akce** má za úkol tematizovat nějakou oblast umění a proto se nesmí skrze hru hlavní myšlenka vytratit.

Prvky tělovosti v galerijní animaci

- **Otisky** (tváře i celého těla) , siluety
- **Zmražený pohyb** (těla se mohou stát „materiálem pro sochařské dílo)
- **Živý obraz** (interpretace plošného figurálního díla – kombinace instalace a performance - prožitek vlastního tvůrčího procesu. V animaci je však při této metodě více kladen důraz na obsahovou analýzu díla.

- **CÍL AKČNÍ TVORBY** – hlubší pochopení vystaveného díla.

Informační zdroje

- HAVLÍK, Vladimír, Radek HORÁČEK a Igor ZHOŘ. Akční tvorba. 1. vyd. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého v Olomouci, 1991.
- FIŠER, Zbyněk, Vladimír HAVLÍK a Radek HORÁČEK. Slovem akcí Obrazem: příspěvek k interdisciplinaritě tvůrčího procesu. 1. vyd. Brno: Masarykova Univerzita v Brně, 2010. ISBN 978-80-210-5389-2.
- Artlist: databáze současného umění [online]. Praha: Centrum pro současné umění Praha [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://artlist.cz/?id=315>